

שיעורים בספר יהושע

ברוריה בן-דוד (וייס)

מידע / הוצאה לאור

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע או לקלוט בכל אמצעי אלקטרוני, או מכני אחר כל חלק שהוא מספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט, אלא ברשות בכתב מן המחברת.

כל הזכויות שמורות

© לברוריה בן-דוד (וייס)

מהדורה ראשונה 1999 תשנ"ט
מהדורה שנייה 2014 תשע"ד

הודפס בישראל
Printed in Israel

לעילוי נשמת הוריי
דוד פרוינד ז"ל
מוותיקי המורים
ומנהלי ביה"ס בארץ,
ואמי אינה פרוינד ז"ל
אישה נאמנה
ואם מסורה.
יהי זכרם ברוך.

תוכן העניינים

מערכי שיעור, שירים, ניבים, עבודות בכתב

פתח דבר-אל המורה

מבוא

פרק א

פרק ב

פרק ג

פרק ד

פרק ה

פרק ו

פרק ז

פרק ח

פרק ט

פרק י

פרק יא

פרקים יב- יג

מפת השבטים

פרק יד

פרקים טו- טז

פרק יז

פרקים יח - יט

פרקים כ - כא

פרק כב

פרק כג

פרק כד

יהושע מנהיג ישראל.

רעיונות יסוד בספר יהושע.

עבודות ושעשועים לסיכום.

פתח דבר / ברוריה בן-דוד (וייס)

אל המורה

שומה עלינו לשאוף לכך שספר התנ"ך לא ישמש רק כספר לימוד בידי התלמיד, אלא ייהפך לספרו החביב. כלל גדול בחינוך הוא: רק פעולה שהילד להוט לעשותה יש בה ברכה וסופה שהיא נותנת פירות, ואילו פעולה שהוא חייב לעשותה מתוך כפייה היא עקרה מיסודה. לכן על המורה להביא את התלמידים לידי הרגשת חוויה והתרשמות אמיתית. המורה לא ישיג זאת בדרך של קריאה מכנית המלווה בפירושים והסברים בלבד. רצוי להקדים לקריאה ולדיון הרצאת תוכנו של המאורע, כדי לעורר את התלמידים להתעניין בנושא, ולגרות את יצר סקרנותם.

אפשרויות רבות ניתנות למורה לגיוונה של הקריאה לפי הצורך.
צורותיה השונות של הקריאה:

- א. קריאתו של המורה לפני התלמידים-המורה חייב לקרוא בצורה שתשאיר רושם על התלמידים.
- ב. קריאה שתוקה של התלמידים בכיתה.
- ג. קריאה עצמית בבית המכוונת למציאת פתרון לבעיה מוגדרת.
- ד. קריאה מוטעמת של תלמידים עם סיום השיעור.
- ה. הסתמכות על לשון הכתוב, קריאה הבאה לבסס עובדה מסוימת או דעה.
- ו. קריאה בשעת חלוקת תפקידים בהמחזת העלילה.

בשעת השיחה המורה יכול לעורר עניין רב, אם ידע לנצל את המעבר הדרמטי בשעת מפנה מכריע בעלילה המסופרת.

לימוד המקרא מושתת על הכרת ארץ התנ"ך. יש לטפח בלב התלמידים את ההכרה שנוף המקרא הוא נופנו גם היום, לכן רצוי לסייר ולטייל לעתים קרובות. המורה חייב לדעת לגשר בין ההווה והעבר המקראי.
רצוי שהתלמיד ידביק במחברת מפות כמו מפת השבטים, מסעי הכיבוש של יהושע.

תפקידו של המורה לא רק ללמד את הנושא כחומר סיפורי, אלא לחנך ולעצב את דמותו של הילד, לטפח את הערכים החינוכיים.

- א. טיפוח האופי ע"י שליטה עצמית.
- ב. אהבת העם והמולדת.
- ג. אהבת הצדק.
- ד. אהבת החירות.

עלינו להבליט מעשים חיוביים.

אהבת ישראל מתגלה בדבריו של פנחס בן אלעזר הכוהן אל שבטי עבר הירדן המזרחי (יהו' כב, יט) במושגים של זמננו יש כאן נכונות לקליטת "עליה", לשאת בעול הקליטה, כדי לשמור על האחזות שבין שני חלקי העם ולמנוע קרע בעם.

דוגמה שלילית : עכן מעל בחרם הוא לא ידע לכבוש את יצרו, היה סבור ככל גנב שעין לא ראתה אותו, הוא לא חשב באותה שעה על האסון שהוא ממיט על כלל האומה, הוא דאג רק להנאתו.

במקרה זה יש לדון על שליטת האדם בייצרו. חישול האופי, הילדים יגיעו למסקנה שהמשמעת וההתאפקות צריכים לבוא מתוך הכרה פנימית ולא כפחד מפני עונש. יש להדגיש שחיים מוסריים הם תנאי מוקדם לקיומה של כל מדינה, כל אדם צריך לדגול בערכים המוסריים שהם ערובה לכוחה של המדינה.

דוגמה למסירות נפש, להקרבה עצמית למען חירות העם.

יהושע ניצח את חמשת מלכי האמורי וכבש את כל דרומה של א"י, הודות לכך שהעם גילה רצון כביר בהתגברו על עייפות, רעב וצמא. הם טיפסו מבקעת הירדן להרי יהודה, עברו במשך הלילה עשרות ק"מ. לא ישבו לנוח נכנסו מיד למערכה קשה. יהושע תבע מאנשיו מאמץ רב "אל תעמדו, רדפו אחרי אויבכם וזנבתם אותם אל תתנום לבוא אל עריהם כי נתנם ה' אלוקיכם בידיכם" (יהושע י, יט).

הקניית הסיפור המקראי והלשון המקראית יכולה להיעשות מתוך חוויה, בדרכי עבודה של משחק, חידה, המחזה, שתקטין את הצורך לשנן את הכתוב בדרך שגרתית.

משחקים:

משחק לוטו.

הרכבת משפטים ידועים מהסיפור המקראי באמצעות רשימת שמות, עצמים, פעולות.

הכיתה בוחרת דמות מהספור המקראי. תלמיד שהוצא מהכיתה צריך לנחש מי הדמות ע"י שאלות שישאל את חבריו.

מילות מפתח- המורה רושם על הלוח מילה או מילות מפתח ועל התלמידים לחבר משפט מתוכן הסיפור המקראי.

הכיתה מתחלקת לשתי קבוצות מחצית הכיתה שואלת ומחצית הכיתה עונה.

מדרש תמונה- ציור וסיפור מתאים לו.

המחזה.

א. בשעת דיון בנושא.

ב. עם סיומו של הדיון.

ג. כסיום חגיגי.

ביבליוגרפיה לסדרת נביאים ראשונים

מקראות גדולות.

דעת מקרא.

אנציקלופדיה מקראית.

אנציקלופדיה כללית.

הוראת נביאים ראשונים/ עובד אמיתי.